

Судові витрати у господарському судочинстві України

В монографії розглядаються теоретичні та практичні питання виникнення та розподілу судових витрат, їх правова природа, функції та види в господарському судопроизводстві України.

Інститут судових витрат в господарському процесуальному праві довгий час вимагав системного глибокого дослідження з метою формулювання тих висновків, які відповідали б рівню теоретичного пізнання, що обумовлено відсутністю єдиного погляду учених на правову природу, функції та призначення цього інституту. Потребує перегляду встановився в юридичній літературі звичай порівнювати судові витрати з інститутом відповідальності та визначати їх збитки.

Розраховано на практикуючих юристів, підприємців, викладачів, студентів юридичних та економічних вишів, широкий коло читачів.

Зміст

Вступ	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУДОВИХ ВИТРАТ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ.	7
1.1. Правова природа судових витрат.	7
1.2. Поняття судових витрат у господарському процесі України.	18
1.3. Функції інституту судових витрат	24
Розділ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДІВ СУДОВИХ ВИТРАТ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ	32
2.1. Судовий збір – обов’язковий вид судових витрат	32
2.1.1. Правові ознаки та поняття судового збору	32
2.1.2. Об’єкти справляння судового збору, способи його розрахунку та сплати	42
2.1.3. Правові підстави повернення судового збору	55
2.1.4. Пільги щодо сплати судового збору. Відстрочення та розстрочення сплати судового збору	62
2.2. Характеристика судових витрат, що підлягають сплаті за проведення судової експертизи	71
2.2.1. Склад витрат, які підлягають сплаті за проведення судової експертизи	73
2.2.2. Порядок визначення та сплати сум, які підлягають сплаті за проведення судової експертизи	83
2.3. Судові витрати на оплату послуг адвоката: правова природа, склад.	88
2.4. Характеристика судових витрат, що підлягають сплаті за послуги перекладача.	100
2.5. Судові витрати, пов’язані з оглядом і дослідженням речових доказів у місці їх знаходження	104
2.6. Інші судові витрати, пов’язані з розглядом господарського спору	109

Розділ 3. РОЗПОДІЛ СУДОВИХ ВИТРАТ У ГОСПОДАРЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ	117
3.1. Порядок розподілу судових витрат у господарському процесі	117
3.2. Особливості відшкодування витрат на оплату послуг адвоката	127
Висновки	135
Список використаних джерел	140
Додаток	158

Вступ

Судова форма захисту порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів підприємств, установ, організацій, фізичних осіб-підприємців та фізичних осіб-акціонерів має важливе значення за сучасного господарського обігу. Досить часто звернення до господарського суду залишається єдиним способом захисту від недобросовісних контрагентів. Участь суб'єктів господарювання у господарському процесі пов'язана з несенням судових витрат, що є однією із основних і економічно значущих передумов доступу до господарського правосуддя та реалізації окремих процесуальних прав.

Інститут судових витрат у господарському процесуальному праві тривалий час потребував системного глибинного дослідження з метою формулювання тих висновків, які б відповідали б сучасному рівню теоретичного пізнання, що зумовлено відсутністю єдиного погляду науковців на правову природу, функції та призначення цього інституту. Потребує перегляду усталена у юридичній літературі традиція асоціювати судові витрати з інститутом юридичної відповідальності та визначати їх як збитки.

У юридичній науковій літературі останнім часом багато уваги приділялося інституту судових витрат. Вперше системно цей інститут дослідив радянський науковець М. Х. Вафін у праці «Судебные расходы по гражданским делам». На теренах незалежної України системні теоретичні дослідження судових витрат здійснено у цивільному процесуальному, кримінальному процесуальному та адміністративному процесуальному галузях права, такими вітчизняними науковцями як С. С. Богля, А. А. Павлишин, Л. Г. Глущенко, В. В. Волік, К. С. Пашенко. Окремі питання цього правового явища проаналізувала у аспекті доступності правосуддя Н. Ю. Сакара. Вагомий внесок у розвиток цього інституту також привнесли іноземні науковці. Однак дотепер недостатньо вивченим залишається цей процесуальний інститут лише у господарському процесуальному праві України.

01 липня 2011 р. відбулося суттєве реформування інституту судових витрат у деяких процесуальних галузях права, серед яких і господарське процесуальне, у зв'язку із прийняттям Закону України «Про судовий збір». Цим Законом запроваджено новий вид судових витрат – «судовий збір» замість державного мита та витрат на інформаційно-технічне

забезпечення, які тривалий час використовувалися у господарському процесі. Зазначені зміни ознаменували перехід до більш якісного рівня регулювання правових відносин під час сплати та розподілу судових витрат у господарському процесі.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» від 19 вересня 2012 р. № 868 внесені суттєві зміни щодо складу сум, які підлягають сплаті за проведення судової експертизи.

Нововведення вирішили проблемні питання, які існували під час сплати цих видів судових витрат, проте у господарському процесуальному законодавстві щодо сплати окремих видів судових витрат залишилися прогалини. Наприклад, ГПК України взагалі не визначає порядок оплати витрат, які підлягають сплаті за проведення судової експертизи, а також витрат у зв'язку з оглядом і дослідженням речових доказів у місці їх знаходження.

Враховуючи те, що зазначена робота є першим дослідженням теоретичних засад інституту судових витрат у господарському судочинстві, будемо вдячні за висловлення будь-яких зауважень та пропозицій.

[Перейти на сайт →](#)